

Introduktionsprogrammen

Fastställt av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Datum 2024-10-22

Gäller 2025

Ärendenr 2024/315

Version 1.1

Innehåll

Bakgrund	3
Vision	3
Syfte	4
Studieplan	5
Behörighet till nationella program	5
Utbildningsplan för Yrkesintroduktion (IMY)	5
Syfte	5
Huvudsakligt innehåll	6
Utbildningsplan för Individuellt alternativ (IMA)	6
Syfte	6
Huvudsakligt innehåll	6
Utbildningsplan för Språkin introduktion (IMS)	6
Syfte	6
Huvudsakligt innehåll	7
Modersmål och studiehandledning	7
Utbildningsplan för Programriktat val (IMV)	7
Syfte	7
Huvudsakligt innehåll	7
Bilaga 1	8
Indikatorer Introduktionsprogram	8

Bakgrund

På Wisbygymnasiet finns fyra introduktionsprogram (IM). Enligt skollagen (2010:800) 17 kap. 7 § ska huvudmannen fastställa en *Plan för utbildning* på introduktionsprogrammen, eftersom det saknas nationellt fastställd struktur eller gymnasieexamen. Den ska innehålla utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll. Skolverkets intention är att introduktionsprogrammen ska anpassas och utformas utifrån lokala behov.

Utifrån *Plan för utbildning* ska det sedan upprättas individuella studieplaner för varje elev (Skollagen 17 kap. 7 §). *Plan för utbildning* skapar ramarna för introduktionsprogrammets verksamhet och är en viktig förutsättning för utbildningen och en utgångspunkt när skolan tillsammans med eleven upprättar de individuella studieplanerna. En elev som har påbörjat ett introduktionsprogram har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den *Plan för utbildning* som gällde när hen började utbildningen.

Elevgruppen på IM är heterogen. Merparten av eleverna har under sin grundskoletid varit placerade i särskilda undervisningsgrupper och haft stödinsatser av olika slag, vilket kräver en annan organisation och lärartäthet jämfört med övriga gymnasiet.

Då elevernas behov och mål kan variera från läsår till läsår så är en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av elevernas progression och måluppfyllelse central. Elevernas individuella studieplaner samt dokumentation av elevens kunskapsutveckling innan godkända betyg är viktiga instrument för att följa upp verksamhetens måluppfyllelse, men också verksamhetens behov av resurser och innehåll. Ett antal indikatorer har tagits fram för detta ändamål (se bilaga 1).

Vision

Wisbygymnasiets vision för introduktionsprogrammen är att utöka och bredda utbudet av yrkespaket, för att kunna tillgodose elevernas olika behov och intressen samt inrikta verksamheten mot bristyrken. Målet är att på så sätt öka elevernas måluppfyllelse, förebygga risken för avhopp från gymnasiet samt öka elevernas möjligheter att bli anställningsbara.

Under läsåret 2024–2025 erbjuds två yrkespaket: Elektrotekniker Bas och Vårdbiträde. Ytterligare yrkespaket är under planering, däribland Djurskötare inom mjölkproduktion samt Betongarbete.

Denna satsning syftar till att möta efterfrågan på kompetens inom dessa sektorer och tillhandahåller utbildningar som ger de grundläggande kunskaper och färdigheter som krävs för att tillträda respektive yrkesroll. Vidare planeras utökningar av utbildningsutbudet i linje med arbetsmarknadens behov.

Ytterligare en målsättning är att stärka samarbetet med de nationella programmen, genom att IM-elever ges möjlighet att läsa gymnasiekurser eller yrkeskurser på nationella program.

För att öka elevernas trivsel och närvaro är målet att vidareutveckla verksamhetens hälsofrämjande arbete och utöka utbildningsutbudet i form av handledd praktik, språkpraktik och utökade möjligheter att delta i kurser inom olika eftergymnasiala skolformer.

En annan målsättning är att öka genomströmningen på språkin introduktion. Genom att implementera ett språkutvecklande arbetssätt på alla de olika introduktionsprogrammen är

förhoppningen att eleven lär sig behärska det svenska språket på kortare tid än i dag och kan ta sig vidare till nästa utbildningssteg alternativt anställning.

Syfte

Introduktionsprogrammen (IM) vänder sig till de elever som inte uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan enligt gällande behörighetskrav.

Enligt Skollagen (2010:800) 17 kap. 2 § är introduktionsprogrammen:

- Yrkesintroduktion (IMY)
- Individuellt alternativ (IMA inkl. ASTA)
- Språkintröduktion (IMS)
- Programinriktat val (IMV)

Hemkommunen är skyldig att erbjuda gymnasieutbildning fram till och med det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. Detta gäller även för utbildning på introduktionsprogram. Elever på alla introduktionsprogram ska erbjudas en minsta garanterad undervisningstid på 23 timmar i veckan. Utbildningens omfattning får minskas för en elev som begär det om huvudmannen för utbildningen bedömer att det finns särskilda skäl.

Elevernas individuella skolgång kan utformas på ett flertal sätt och kan innehålla allt från skola fem dagar i veckan, till praktik fem dagar i veckan. Däremellan kan det erbjudas en stor variationsmöjlighet både i upplägg och innehåll, beroende på elevens mål. Det är viktigt med en individuell och realistisk studieplan som beskriver hur elevens studier ska läggas upp utifrån elevens mål. Ett nära samarbete med elevhälsan (elevstödjare, skolsköterska, kurator, psykolog, studie- och yrkesvägledare, specialpedagog och rektor) är centralt för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Även ett nära samarbete med vårdnadshavare är en förutsättning och i vissa fall avgörande för att eleverna ska nå sina individuella mål och fullfölja sin utbildning (Skolverket, 2015 ”Skolan och hemmet”).

För att öka måluppfyllelsen för tidigare IM-elever som kommer in på nationella program, tillämpar Wisbygymnasiet ett så kallat dubbelt mentorskap. Det dubbla mentorskapet bygger på att den mentor eleven haft på introduktionsprogrammet fortsätter att vara stöd till elev, vårdnadshavare och mentor under hela gymnasietiden.

Oavsett introduktionsprogram inleds elevens utbildning med en kartläggning av dennes förutsättningar, behov, tidigare skolgång, betyg och kunskaper i de ämnen eleven kommer att läsa. Elevens kunskapsutveckling bedöms sedan fortlöpande för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning (Gymnasieförordningen 6 kap 7 §).

Rutin för mottagande och inskrivning av elev på introduktionsprogram:

- Studie- och yrkesvägledare på grundskolan och gymnasiet samarbetar för att identifiera målgruppen och kartlägga utbildningsbehovet.
- En studieplan upprättas. Utbildningens längd fastställs i den individuella studieplanen. Studieplaner tidsbestäms till 1-4 år beroende på elevens förutsättningar och behov.

- Kontinuerlig revidering av studieplanen sker under läsåret.

Studieplan

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan där *Plan för utbildning* är utgångspunkt. Det mest centrala i studieplanen är elevens mål med utbildningen, på kort och lång sikt. Studieplanen visar planeringen av elevens studier och ska följa denne genom hela utbildningen och revideras kontinuerligt.

En elev kan inte få en gymnasieexamen från ett introduktionsprogram. Däremot har eleven rätt till följande:

- När en elev på ett introduktionsprogram har nått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska rektor utfärda ett **gymnasieintyg** som visar vilken utbildning eleven har fått (Gymnasieförordningen 8 kap. 21 §).
- För en elev som avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram eller inte når målen för utbildningen, enligt sin individuella studieplan, ska upprättas en **sammanställning** av vilka delar av utbildningen eleven har fullföljt, jämfört med sin individuella studieplan. (Gymnasieförordningen 8 kap. 22 §).
- För en elev som inom ramen för ett introduktionsprogram läst grundskoleämnen utan att få godkända betyg, ska en skriftlig bedömning av **kunskapsutvecklingen** i varje sådant ämne göras. Det gäller även om eleven läst kurser i gymnasieämnen utan att nå godkända betyg.

Behörighet till nationella program

Ungdomar har rätt att påbörja en utbildning i gymnasieskolan fram till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år, under förutsättning att man inte redan har fullföljt ett gymnasieprogram (Skollagen 15 kap. § 5).

För samtliga nationella program krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andra språk, matematik och engelska. Utöver det krävs följande för de olika programmen:

- För behörighet till ett *yrkesprogram* krävs godkända betyg i fem andra valfria ämnen.
- För behörighet till det *estetiska programmet* krävs godkända betyg i nio andra ämnen.
- För behörighet till det *ekonomiprogrammet*, *humanistiska programmet* och *samhällsvetenskapsprogrammet* krävs godkända betyg i geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap och fem andra ämnen.
- För behörighet till det *naturvetenskapsprogrammet* och tekniska programmet krävs godkända betyg i biologi, fysik, kemi och sex andra ämnen.

Utbildningsplan för yrkesintroduktion (IMY)

Syfte

Syftet med yrkesintroduktionen är att eleven ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för eleven att bli anställningsbar eller som leder till studier på ett yrkesprogram.

Yrkesintroduktion vänder sig till elever som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram (dock ej elever som ska erbjudas språkintröduktion). Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot på yrkesintroduktion (Skollagen (2010:800) 17 kap. 11 §). I studieplanen ska den enskilda elevens mål med yrkesintroduktionen framgå. Eleven kombinerar teoretiska studier med yrkespraktik på en arbetsplats. Yrkesintroduktionen anordnas på Wisbygymnasiet i samarbete med olika praktikplatser. I samarbete med Vård- och omsorgsprogrammet samt El- och energiprogrammet erbjuds även Skolverkets yrkespaket mot vårdbiträde och elektroniktekniker. Yrkespaketen är inriktningar som kan bli aktuella efter att eleven börjat på yrkesintroduktion.

Elever från Anpassade grundskolan erbjuds yrkesintroduktion, om det inte med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte erbjuda utbildningen (Skollagen 17 kap. 16 §).

Huvudsakligt innehåll

Studierna på yrkesintroduktion är i enlighet med gymnasieförordningen huvudsakligen (mer än 50 procent) en yrkesinriktad utbildning bestående av hela eller delar av kurser från yrkesprogram eller annan yrkesutbildning samt praktik eller APL (Gymnasieförordningen 4 kap. 12-14 §). Yrkesintroduktion på Wisbygymnasiet kan, utifrån elevens mål med utbildningen, erbjuda/innehålla praktik i olika omfattning. Elever ges dessutom möjlighet att läsa grundskoleämnen som de saknar godkända betyg i. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling kan ingå i utbildningen.

Utbildningsplan för individuellt alternativ (IMA)

Syfte

Syftet med individuellt alternativ är att eleven ska förbereda sig för fortsatt utbildning inom yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller bli anställningsbar. Individuellt alternativ präglas av en hög grad av individualisering och utformas utifrån den enskilde elevens förutsättningar och behov.

Individuellt alternativ vänder sig till elever som saknar de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram (dock ej elever som ska erbjudas språkintröduktion) och

- som har svag motivation
- som har en NPF-diagnos eller intellektuell funktionsnedsättning
- som är studiemotiverade och har många betyg de behöver läsa in på ett år
- som har enstaka ämnen kvar att läsa in

Huvudsakligt innehåll

Utbildningen består av grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av gymnasieskolans kurser. Utbildningen kan även innehålla andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling som till exempel praktik, fysisk träning, studiebesök, strukturstöd, samhällsorientering och motivationsinsatser.

Individuella alternativet (IMA) består även av en klass (ASTA) för elever med en diagnos inom autismspektrat. På ASTA är undervisningen särskilt anpassad för denna elevgrupp och elevernas behov gör att ASTA har ett begränsat antal platser. Utbildningen kan läsas upp till tre år beroende på var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling och ålder.

Utbildningsplan för språkintröduktion (IMS)

Syfte

Språkintröduktion är öppen för nyanlända ungdomar, som har gått i svensk skola i mindre än fyra år och inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram. Tyngdpunkten i utbildningen ligger i det svenska språket, vilket möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning som exempelvis utbildning inom vuxenutbildning och folkhögskola eller mot anställningsbarhet.

Enligt Skollagen 17 kap. § 14a ska nyanlända elevers kunskaper bedömas när de tas emot vid introduktionsprogrammet språkintröduktion. Kartläggning steg 1 genomförs av mottagningsenheten, som bedömer elevens bakgrund, skolerfarenheter, språk- och ämneskunskaper och eventuella yrkeserfarenheter. Kartläggning steg 2, som bedömer elevens numeracitet och litteracitet, genomförs av mottagningsansvariga på Wisbygymnasiet. Därefter placeras eleverna i olika grupper utifrån behov och mål med sina studier.

Huvudsakligt innehåll

Utbildningen innehåller undervisning i svenska som andraspråk samt de kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning, vilket kan omfatta grundskoleämnen som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnen.

Modersmål och studiehandledning

Inför varje läsår sammanställer skolan behovet av modersmåls lärare och studiehandledare. Modersmålsenheten säkerställer tillgången av pedagogisk personal för undervisningen.

Utbildningsplan för programinriktat val (IMV)

Syfte

Syftet med programinriktat val är att eleven ska få en utbildning som är inriktad mot ett specifikt nationellt program och att eleven så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. De nationella program som programinriktat val är riktat mot kan vara både yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Programinriktat val ska erbjudas till alla ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program, men som har godkända betyg från grundskolan i svenska eller svenska som andraspråk och

- i engelska eller matematik samt minst fyra andra ämnen, eller
- i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Huvudsakligt innehåll

Elev som saknar maximalt ett betyg i grundskoleämnen för att vara behörig till ett nationellt program, följer undervisningen på ett yrkes- eller högskoleförberedande program och läser de flesta ämnena med klassen. Det eller de ämnen elev saknar grundskolebetyg i görs en individuell lösning för. Målet är att eleven så snart som möjligt ska nå behörighet.

Bilaga 1

Indikatorer Introduktionsprogram

- Antal elever på resp. introduktionsprogram
- Antal elever som har en diagnos
- Antal elever som har gått i särskild undervisningsgrupp på grundskolan
- Antal elever på IMS med kortare skolgång än 2 år.
- Antal elever med 0 – 10 meritpoäng
- Elevenkät till elever och vårdnadshavare
- Antal elever som genomfört praktik eller arbetsplatsförlagt lärande (APL)
- Antal elever som har nationellt program som mål med sin individuella studieplan
- Antal elever som har anställningsbarhet som mål i sin individuella studieplan
- Antal elever som har vuxenutbildning som mål i sin individuella studieplan
- Antal elever som har folkhögskola som mål i sin individuella studieplan
- Antal elever som går vidare till:
  - Nationellt program
  - Anställningsbarhet
  - KAA
  - Eleven har flyttat/bytt skola
- Antal tidigare IM-elever som fullföljt ett nationellt program
- Antal elever som uppfyller kraven för gymnasieintyg